

Kúria
végzés

Az ügy száma: Bfv.II.818/2018/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke
. Krecsik Eldoróda előadó bíró
. Gimesi Ágnes bíró
Az eljárás helye:
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2019. február 13.
Az ügy tárgya: közúti baleset okozásának vétsége
Terhelt(ek): ...
Elsőfok: óújfalui Járásbíróság, 2017. május 23., nyilvános
tárgyalás, 10.B.133/2016/167. számú
ítélete
Másodfok: Törvényszék, 2017. december 4., nyilvános ülés,
18/A.Bf.436/2017/15. számú ítélete
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: ... terhelt meghatalmazott védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a közúti baleset okozásának vétsége miatt ... ellen folyamatban volt büntetőügyben a Berettyóújfalui Járásbíróság 10.B.133/2016/167. számú ítéletét, illetőleg a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 18/A.Bf.436/2017/15. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Berettyóújfalui Járásbíróság a 2017. május 23. napján meghozott és kihirdetett 10.B.133/2016/167. számú ítéletével ... terhelte

bűnösnek mondta ki közúti baleset gondatlan okozásának vétségében [2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 235. § (2) bekezdés c) pont].

- [2] Ezért öt 3 év fogház fokozatú szabadságvesztésre és 5 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. Az előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani rendelte. Megállapította, hogy a szabadságvesztésből legkorábban annak kétharmad része kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. A közúti járművezetéstől eltiltás időtartamába a 2016. február 27. napjától eltelt időt beszámította. Rendelkezett a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről, valamint a felmerült bűnügyi költség viseléséről.
- [3] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljárta Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. december 4. napján meghozott és kihirdetett 18/A.Bf.436/2017/15. számú ítéletében az elsőfokú ítéletet megváltoztatta:
- kimondta, hogy a terhelt a szabadságvesztés büntetés fele részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra és a közúti járművezetés eltiltás tartamába a 2016. július 30. napjától eltelt időt rendelte beszámítani. Rendelkezett további lefoglalt bűnjelekről, valamint pontosította a bűnügyi költség viselése tárgyában hozott döntést. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [4] A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint ... terhelt B kategóriára érvényes vezetői engedéllyel 2004. szeptember 21. napja, C kategóriára érvényes vezetői engedéllyel 2009. november 20. napja, A kategóriára 2011. október 14. napja, míg BE és CE kategóriákra érvényes vezetői engedéllyel 2015. augusztus 17. napja óta rendelkezik. Az azóta eltelt időben személygépjárművel évente kb. 100.000 km-t, míg tehergépjárművel, az arra érvényes vezetői engedély megszerzése óta kb. 50.000 km-t vezetett, ezalatt balesetnek sem részese, sem okozója nem volt.
- Vezetői engedélyének száma:
- [5] ... lengyel állampolgárságú terhelt tehergépjármű sofőrként dolgozott a lengyelországi ... társaságnál, amelynek tulajdonát képező **rendszám 1**, Volvo ... típusú járműszerelvénnel 2016. február 26-án 10 órakor indult el a lengyelországi Turunból, tisztálkodószerek és pelenkából álló rakományának felpakolását követően. Úti célja Románia, Bukarest volt.
- [6] Járműszerelvényét követte munkatársa, **tanú 1**, szintén lengyel állampolgár az általa vezetett és a terhelt járműszerelvényével megegyező Volvo ... típusú **rendszám 2** pótkocsis nehéztehergépjármű szerelvénnel. A terhelt által szállított áru tömege megközelítőleg 13 tonna volt.
- [7] A két járműszerelvény Magyarországra 2016. február 27. napján lépett be, majd az autópályán közlekedtek. Ezt követően a ... főúton kívántak továbbhaladni a ... államhatár irányába.
- [8] Város 1-ben **tanú 1** vezette gépjárműszerelvény lemaradt a terhelt szerelvénye mögött, ezért a terhelt város 1-et a ... főúton

elhagyva úgy határozott, hogy egy autóbuszöbölben 18 óra 08 perckor megállva megvárja munkatársát.

- [9] A néhány percig tartó várakozás ideje alatt a járműszerelvényéből kiszállva annak ellenőrzéséről határozott. Ennek során észlelte, hogy a kéttengelyes pótkocsi jobb hátsó tengelyén szerelt dupla kerék rögzítésével műszaki probléma adódott, a pótkocsi hátsó tengelyének külső kereke mozgott. Mivel ekkor már éjszakai látási viszonyok voltak, a terhelt a buszöbölben a kerékrögzítő csavarok meghúzását követően úgy határozott, hogy egy megvilágított helyen azt alaposan megvizsgálja. Folytatta útját a ... főúton város 2 irányába, majd 18 óra 25 perckor járműszerelvényével megállt a város 3 belterületén lévő Üzemanyag-töltő Állomáson. A pótkocsi jobb hátsó dupla kerékének célirányos, mintegy 10 másodpercnyi megsejtelését követően úgy határozott, hogy a pótkocsi jobb hátsó kerekét lecseréli.
- [10] Átöltözését követően 18 óra 29 perckor kezdett hozzá a jobb hátsó pótkerék leszerelésének, miközben az időközben a benzinkúthoz érkező **tanú 1** a lecserélni szándékozott külső kerék csavaranyáinak meglazításához fogott hozzá. A szerelési munkálatokat végig a megvilágított töltőállomáson, LED világítású elem-lámpája segítségével, **tanú 1** általi segítő részfeladatok végrehajtásával végezte el a terhelt.
- [11] A jobb hátsó futóműnél felmerült probléma megoldását a terhelt kerékcserével próbálta orvosolni, annak ellenére, hogy kellő gondossággal észlelhette volna a felnín lévő furatok ovalitását, kiöblösödését, a csavaralátét és az anyacsavar különválását, a csavar szárán lévő nagymértékű roncsolódást (menethiányt, elverődést). A szerelési munkálatok végrehajtása során a terhelt kizárólag a nagymértékben deformálódott keréktárcsa furatú külső abroncsot cserélte le, holott a rögzítési technológiából adódóan a belső abroncs keréktárcsáján meglévő azonos jellegű torzulás is észlelhető volt számára.
- [12] A terhelt ugyanazokkal a kerékrögzítő csavarokkal rögzítette a kicserélt kereket, mely csavarokon található menetek (a terhelt által észlelhetően is) különböző mértékben, de erősen elhasznált állapotban voltak. Nem volt megfelelő menetmélység sem a csavarokon, sem az anyákon. A csavaranyákon az alátét anyához kapcsolódását biztosító anya anyagából kialakított peremezést lehetővé tevő hengeres felületű anyagrész erősen elhasználódott, elverődött, lekoptatott állapotban volt, a menetorsóra előírt menetmélységnek (0,92 mm) fenti csavarok csak mintegy egyharmad részét érték el.
- [13] A kerékszerelés idején a terheltnek a rongálódott felületek fényességét érzékelnie kellett, melyet számára elősegített a szerelés folyamán alkalmazott LED lámpája is. Látnia kellett, hogy az alátét és az anya nem oldható kötése megszűnt, és a csavarok szárán lévő menet el volt verődve.
- [14] A fenti deformációk a kerékcserét megelőzően is megvoltak, mivel a kerékcserét követően a terhelt által megtett 12 km-es út lefutása

során ekkora mértékű deformációk, elváltozások, kiverődések nem jöhettek létre.

- [15] A kerékcseréhez a terhelt nyomatékkulcs helyett balesetveszélyes módon házilag összeállított - az erőkar megnövelésére szolgáló - kerékszerelő eszközöket alkalmazott. Ugyanakkor a felni és a menesztőtárcsa elhasználódása miatt eleve alkalmatlanok voltak a kerék cseréjéhez. A csavarokat még rendelkezésre álló megfelelő eszközök esetén sem lehetett volna szabályszerűen meghúzni.
- [16] A műszaki hiba terhelt általi, nem megfelelő módon történt elhárítása után - bár a terheltnek szándékában állt, hogy város 2 elérését követően még ellenőrzi a lecserélt kerék rögzítettségét, ennek ellenére - járműszerelvényével a jogszabályban előírt fokozott óvatossággal történő közlekedés követelményét is figyelmen kívül hagyta. Az előírt legmagasabb 70 km/h haladási sebességet túllépve, alkalmanként 91 km/h sebességgel is közlekedett, valamint gépjárműszerelvényével személygépkocsit is előzött.
- [17] Közepes forgalomban, derült időben, éjszaka, közvilágítás nélküli útszakaszon, száraz, jó állapotú aszfalt úton, megközelítőleg 15 perc alatt, 12 km út megtételét követően a ... főút ... kilométerszelvényénél, 84 km/h sebességgel haladás során, a kéttengelyes pótkocsi tengelyére a terhelt által felszerelt jobb hátsó dupla kerék rögzítésével műszaki probléma adódott. A kerekeket spigot csavaranyák rögzítették. A jobb hátsó dupla kerékről - a tengelyre irányuló erőnek, az elzárás megszűnésének és a jármű mozgásából következő rezgéseknek az együttes hatására - az anya letekeredett és levált a csavarról. A kerékrögzítő csavarok egymás utáni leoldása, majd az utolsó csavar elgörbülése mellett, ezek következtében - a csavarok leváltak a tengelyről. Az első csavarok leválására a **tanú 2** által vezetett Renault Megane típusú személygépkocsi előzése alkalmával, a baleset tényleges bekövetkezését megelőző néhány másodperccel került sor.
- [18] Az először leváló külső kerék a menetirány szerinti jobb oldali szántóföldre gurult. A belső kerék a leválását követően áttért a terhelt menetiránya szerinti bal oldali forgalmi sávba, ahol 2016. február 27. napján 21 óra 29 perckor nekiütközött a főúton, város 2 felől szabályosan, 86-90 km/h sebességgel közlekedő, **sértett 1** ... lakos által vezetett ... forgalmi rendszámú, Volkswagen Passat típusú személygépkocsi első részének.
- [19] Az ütközés következtében a járművezető a jármű feletti uralmát elveszítette. A személygépkocsi áttért az úttest menetirány szerinti bal oldalára, ahol összeütközött a terhelt járműszerelvénye mögött közlekedő, **tanú 1** lengyel állampolgár által vezetett pótkocsis járműszerelvény első részével.
- [20] **sértett 1** a balesetet elhárítani nem tudta, mivel a pótkocsi kerekével történt ütközést követően bekövetkezett jobb oldali első futómű roncsolódása miatt a személygépkocsi irányíthatósága megszűnt. A vezető a jármű feletti uralmát elveszítve sodródott a bal oldali sáv felé, ahol az első - a kerékkel történt - ütközés helyétől 93-97 méterre, 30-34 km/h sebességgel ütközött a balesetet

megelőzően 84 km/h sebességgel haladó, **tanú 1** által vezetett járműszerelvénnyel.

- [21] A baleset következtében a személygépkocsit vezető **sértett 1** 24 éves ... lakos olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a helyszínen élet vesztette. A sértett az ütközés során agyzúzódást, a szemgödör felső lemezének kis kiterjedésű törését, a mellkasi főverőér haránti irányú csaknem teljes szakadását, folytonosság megszakadását, következményesen igen nagy mennyiségű mellúri vérgyülemet, tüdőzúzódást, a háti gerinc törését, a gerincvelő folytonosság megszakadását, jobboldali sorozatborda törést, orrcsonttörést, az állkapocs mindkét ízületi nyúlványának törését szenvedte el. A külsérelmi nyomok között részben leírt mellkasi és hasi elváltozások is arra utalnak, hogy a baleset időpontjában bekötözött biztonsági övet viselt. Sorsszerű betegségeként igen enyhe fokú májelzsírosodás, valamint enyhe fokú általános verőér elmeszesedést találtak, melyek a halálához nem járultak hozzá, annak beálltát nem siettették. Az elszenvedett sérülései olyan súlyosságúak és kiterjedésűek voltak, hogy az életét azonnali, szakszerű orvosi ellátás sem menthette volna meg. Halála időpontjában alkoholos befolyásoltság alatt nem állt és kábítószer sem fogyasztott.
- [22] A közlekedési baleset során bekövetkezett sérülések és **sértett 1** halála között közvetlen oksági összefüggés állapítható meg.
- [23] A baleset következtében a személygépjármű jobb első ülésen utazó utasa, **sértett 2** 23 éves ... lakos olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a helyszínen elhalálozott. A sértett jobb oldali és bal oldali sorozatborda törést, a szeméremcsontok közötti ízesülés szétnyílását, a keresztcsont és ülőcsont közötti ízesülés megnyílását, a bal oldali nagy horpaszizom bevérzését, a bal vese zsíros tokjának bevérzését, szívburok szakadást, a szív többszörös szakadását, kétoldali, összességében 1350 ml-nyi mellúri vérgyülemet, a főverőér szakadását, a baloldali rekeszizom szakadását, a tüdő többszörös zúzódását, roncsolódását, a lép többszörös repedését, roncsolódását, a máj bal lebenyének leszakadását, a jobb domborulatának felületes repedését szenvedte el. A bal oldali rekeszizom folytonossága megszakadt, rajta 10-15 cm-es egyenetlen szélű, falú folytonosság megszakadás látható. Ezen sérülések magyarázzák a bekövetkezett halálát. A sérülését a személygépkocsi utasaként nagy, igen nagy tompa erőbehatásra szenvedte el. Mérgezésre, bűncselekményre utaló jelek nem voltak. Az elszenvedett sérülések és a halál beállta között közvetlen ok-okozati összefüggés állapítható meg. Halálát megelőzően korának megfelelő egészségi állapotú volt, halála az elszenvedett sérülések eredményeként következett be.
- [24] Halálakor, melynek ideje egybeesett a közlekedési balesettel, súlyos fokú alkoholos befolyásoltság alatt állt. A baleset idején biztonsági övet használt.
- [25] A baleset következtében szintén elhalálozott a személygépkocsi jobb hátsó utasaként helyet foglaló **sértett 3** 27 éves ... lakos. A

sértett hámphorzsolásos sérüléseket, lágy agyburok alatti vérzést, a főverőér szakadását, a mellüregben összességében 1500 ml vért, tüdőzúzódást, a rekeszizom repedését, májrepedést, a jobb kulcscsont törését, gerinctörést, a medencecsont ízületeinek szétválását és mindkét alsó végtagtörést szenvedte el. A sértett megfelelő egészségi állapotú volt, így halála jelenleg másként, mint az elszenvedett sérülések velejárója nem következett volna be. Életét az idejekorán érkező szakszerű orvosi segítségnyújtás sem menthette volna meg. A közlekedési baleset során elszenvedett sérülések és **sértett 3** halála között közvetlen ok-okozati összefüggés állapítható meg. Idegenkezűsége, mérgezésre, bűncselekményre utaló jel nem volt.

- [26] **sértett 3** a baleset idején biztonsági övet nem használt. A biztonsági öv használata életét nem menthette volna meg. Halálakor közepes fokú alkoholos befolyásoltság alatt állt.
- [27] **sértett 4** 28 éves ... lakos a baleset következtében a bal combcsont darabos törését, a jobb felkar darabos és vállficammal járó törését, az ágyéki V-ös csigolya oldalnyúlványának törését, a keresztcsont jobb oldali részének törését, a jobb oldali VIII-IX-es bordák törését, agyrázódást, a nyakszirt-csont terület zúzott sebzését, mindkét lábszár zúzódását és hámphorzsolását, a bal oldali csípőtővis terület zúzódását és hámphorzsolását, májzúzódást, a jobb oldali tüdő zúzódását, mindkét oldali mellékvese zúzódását és bevérzését, jobb oldali részleges légmell kialakulását szenvedte el. A balesetet követően a bal combcsont és felkarcsont operációját végezték el.
- [28] Az elszenvedett sérülések közül a zúzódással, hámphorzsolással járó sérülések egyenként és összességükben 8 napon belül gyógyulók, ténylegesen 4-5 nap alatt. A combcsont törés 8 napon túl, ténylegesen 12-14 hét alatt gyógyult. A ficammal járó felkar csonttörés gyógytartama 8 napon túli, ténylegesen 12 hét. Az ágyéki csigolya törése, valamint a keresztcsont törése 8 napon túli, ténylegesen 8-10 hét, a bordatörések gyógytartama 8 napon túli, ténylegesen 4-5 hét. A máj, a tüdő, valamint a mellékvesék zúzódása, bevérzése 8 napon túl, ténylegesen 2-3 hét alatt gyógyult.
- [29] **sértett 4** sértett sérülései életveszélyesek voltak, életét csak az idejekorán alkalmazott gyors és szakszerű orvosi segítség mentette meg. A sérülések során súlyos egészségromlás nem alakult ki.
- [30] A vállficammal járó darabos felkarcsonttörés, valamint a darabos combcsonttörés maradandó testi fogyatékoság visszamaradásával gyógyult, amely a jobb felső végtag kifejezett fájdalmas mozgáskorlátozottságában, terhelhetőségének csökkenésében nyilvánul meg.
- [31] A bal alsó végtag tekintetében is maradandó fogyatékoság állapítható meg, mely sántító járásban, végtag-hosszabbodásban, terhelhetőségének csökkenésében és fájdalmas mozgáskorlátozottságában nyilvánul meg.
- [32] A baleset következtében a terhelt, illetve a személygépkocsival

ütköző járműszerelvény vezetője, **tanú 1** személyi sérülést nem szenvedett.

- [33] A baleset során a terhelt által vezetett tehergépjármű szerelvény pótkocsijának jobb hátsó kereke, lökhárítója és lámpaburája rongálódott, a kárérték kb. 200.000 forint. A **tanú 1** által vezetett gépjármű eleje teljes mértékben rongálódott, a kárérték kb. 1.000.000 forint. A balesetben érintett Volkswagen Passat személygépkocsi teljes karosszériája megrongálódott, a kárérték kb. 1.500.000 forint.
- [34] A terhelt vezetői engedélyét a helyszínen elvették. A vezetési jogosultság szünetelését a ... Kormányhivatal ... Járási Hivatala a ... számú, 2016. március 10. napján kelt határozatával a Közüti Közlekedési Nyilvántartásba bejegyezte. A vezetési jogosultság szünetelésének kezdő időpontja 2016. február 27.

II.

1.

- [35] A jogerős ítélet ellen ... terhelt meghatalmazott védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Berettyóújfalui Járásbíróságon 2018. május 24. napján -, amely 2018. június 11. napján érkezett a Kúriára - az 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés a) és c) pontja - utóbbin belül a Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontja - alapján.
- [36] Az indítvány szerint a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. Mind az első-, mind a másodfokú bíróság számos körülményt felderítetlenül hagyott felesleges túlbizonyítás címén. Logikus következtetések helyett feltételezésekre hagyatkozott. Fizikai törvényszerűségeket hagyott figyelmen kívül, jogszabályi előírásokat (mérésügyről szóló törvény) nem vett figyelembe. Mindezek folytán helytelen következtetésekre jutott és tévesen állapította meg azt, hogy a terheltet a terhére rótt cselekménnyel kapcsolatosan gondatlanság terheli.
- [37] A terhelt gondatlanságára következtetést csak a tudattartalma vizsgálata alapján lehet levonni. Tudattartalmára következtetni pedig csak a rendelkezésre álló objektív bizonyítékok okszerű, a logika és a törvényesség szabályainak megfelelő bizonyítási eljárás alapján lehetséges.
- [38] ... terhelt abban a tudatban indult el a város 2 benzinkúttól a vádbeli estén, hogy felismerte és legjobb tudása szerint kijavította azt a hibát, amely miatt később közlekedési baleset következett be. Abban az alapos feltevésben indult el a járműjavítást követően, hogy az általa felfedezett hibát megjavította, járművét a biztonságos közlekedésre alkalmassá tette. Olyan tévedése miatt, amelyért a terheltet még gondatlanság sem terhelte, őt fel kellett volna menteni.
- [39] A védő az indítvány további részében 23 pontban eljárásjogi szabálysértésként az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségének elmulasztását kifogásolta. E körben a következőkre hivatkozott:

Nem pontosította a másodfokú bíróság azt a tévedést, hogy a terhelt nem a kerék mozgását észlelte. A többszörösen pontosított terhelti vallomások alapján megállapítható volt, hogy nem ezt, hanem azt észlelte, hogy a kerékanyák és az azt takaró műanyag sapkák körül a keréktárcsa anyaga kifényesedett, ami arra utal, hogy a keréktárcsákat rögzítő csavarkötések fellazultak. A terhelt elmondta azt is, hogy elsősorban két műanyag sapka elvesztésére lett figyelmes.

Nem korrigálta a másodfokú bíróság azt a megállapítást sem, hogy a pótkocsi kereke álló helyzetben mozgott.

A szakértő által - szemmel láthatóan hitelesítés nélküli fürdőszobamérlegen - elvégzett mérés nem tekinthető az 1991. évi XLV. törvény értelmében mérésnek.

- [40] A gépjárművek, buszok rögzítő csavarjai időnként fellazulhatnak, ez egyáltalán nem rendkívüli jelenség. Az erről szóló felvételeket a bíróság megtekintette, de a bizonyíték értékelő munkájában ennek nincs nyoma, ezért az ítéletek továbbra is hiányosak.
- [41] Minden alapot nélkülöző feltételezésbe bocsátkozott mindkét eljáró bíróság, hiszen senki és semmi nem bizonyította azt az állapotot, hogy a szerelés idején milyenek voltak a terhelt által használt csavarok és anyák. A 174 perces felvételt a járásbíróság a jegyzőkönyv szerint 60-80 perc alatt tekintette meg, ezzel megsértette a közvetlenség alapelvét. Elmulasztották a felvétel részletes elemzését, ezért az ítélet megalapozatlan. Több tényezőt helytelenül vettek figyelembe, ezért helytelen következtetésekre jutottak.
- [42] A fényviszonyokat bizonyítási kísérlet vagy célirányos szakértői vizsgálat állapíthatta volna meg. Sem a terhelt sem pedig a tanú nem észlelt látható hibás műszaki alkatrészeket. A terhelt teljes alappal feltételelezhette, hogy a hibát kijavította, ezért nem is kellett volna 70 km/h sebességgel haladnia.
- [43] A csavarok és az anyák menetei a tárolás alatt jelentősen berozsdásodtak, korrodálódtak. A helyszínen készült fotón nincs nyoma a korrózióknak a csavarokon.
A szakvélemény a beszerzett bizonyítékokkal ellentétes, ezért az ítéleti érvelés okszerűtlen, logikátlan és önellentmondásos, tehát törvénytelen is.
- [44] A kirendelt szakértők semmilyen deformációs számítást nem mutattak be, feltételezésekre hagyatkoztak. ... szakértői kompetenciája megkérdőjelezhető, mert közúti járműtervezés szakterületre igazságügyi szakvéleményt adni nem volt jogosult.
- [45] Nem igaz a meghúzási nyomaték nagyságára tett megállapítás sem. Erre vonatkozóan a védő terjesztett elő bizonyítási indítványt, de azt a bíróság figyelmen kívül hagyta, és ennek okát sem adta az ítéletében.
- [46] A védő szerint sértetti közrehatás állapítható meg a tekintetben, hogy a sértettek biztonsági övet nem használtak. Ezt enyhítő körülményként kellett volna értékelnie a bíróságnak (lásd **sértett 4** vallomása).

- [47] Sérelmezte, hogy a bíróság a védő ... szakértő tanúkenti kihallgatására irányuló indítványát elutasította.
- [48] A bíróságok nem vizsgálták, hogy **tanú 1** részéről sebesség túllépés vagy cselekvési késedelem megállapítható volt-e. Ez szakértői vizsgálatot igényelt volna, és hatással lehetett volna a terhelt bűnösségének megállapítására és a büntetése kiszabására. A balesetelemzés körében számos további aggályt fogalmazott meg a védő.
- [49] Iratellenes az a megállapítás (is), hogy a terhelt csak az utolsó tárgyaláson hivatkozott tolmácsolási problémákra.
- [50] A bíróság elmulasztotta megjelölni, hogy a terheltnek mit, milyen jeleket kellett volna pontosan észlelnie, látnia és mit kellett volna tennie a kerékcseréje során. Ezért a védő elfogadhatatlannak tartotta a bíróságnak azt a felvetését, hogy a terhelt a kerékcserével kapkodott a várható hétvégi kamionstop bekövetkezése miatt. Megítélése szerint, amennyiben a videó felvételeket tényleg gondosan végignézte volna bármelyik bíróság, azon kapkodásnak a legapróbb jelét sem látta volna.
- [51] Hiányolta a védő azt a statisztikai adatot, amely a bűncselekmény elszaporodottságát alátámasztja.
- [52] Kiemelte, hogy a terhelt sebesség túllépése a balesettel semmilyen összefüggésben nem állt. Ilyet még a szakértők sem állítottak. A bíróság nem is fejtette ki azt az indokolásában, hogy ezen okozati összefüggést miből vezette le. Mindezek miatt a többszörös szabályszegés, mint súlyosító körülményre való hivatkozás, szintén elfogadhatatlan.
- [53] Végül eltúlzottan súlyosnak tartotta a közúti járművezetéstől eltiltás tartamát.
- [54] Mindezekre tekintettel elsődlegesen a terhelt bűncselekmény hiányában, másodlagosan bizonyítottság hiányában történő felmentését, harmadlagosan - a terhelt felmentésének hiányában - a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta. Arra az esetre, ha a Kúria a terhelt bűnösségét látná megállapíthatónak, a terhelt esetlegesen megállapítható gondatlanságának igen csekély fokára tekintettel enyhébb büntetés, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását és a járművezetéstől eltiltás büntetés mellőzését kérte.
- 2.
- [55] A Legfőbb Ügyészség a BF.837/2018. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, érdemében alaptalannak találta.
- [56] Indokolása szerint a tényállás esetleges megalapozatlansága a felülvizsgálati eljárásban törvényi tilalom folytán nem vizsgálható. A nyomozás során megvalósított eljárási szabálysértésekkel, a közvetlenség elvének sérelmével, illetőleg az indokolási kötelezettség elmulasztásával összefüggő hivatkozások nem abszolút jellegű, a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti eljárási szabálysértések. A jelen felülvizsgálati indítványban pedig az

indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozás valójában a bizonyítékok bírói mérlegelésének meg nem engedett támadását jelenti.

- [57] A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt az anyagi jogszabálysértésre hivatkozó részében alaptalannak találta. A tényállásból megállapítható, hogy a terhelt KRESZ szabályszegő magatartásai és a baleset bekövetkezése, valamint annak eredménye között közvetlen ok-okozati összefüggés áll fenn. A baleset és az eredmény tekintetében pedig a bíróságok helytálló álláspontja szerint a terhelt tudatos gondatlansága (luxuria) állapítható meg.
- [58] Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, és a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

III.

1.

- [59] A megtámadott ügydöntő határozat meghozatalára a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: korábbi Be.) hatálya alatt került sor.
- [60] A terhelt felülvizsgálati indítványa 2018. június 11. napján érkezett a Kúriára. Időközben - 2018. július 1. napjával - azonban hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.). A Kúria a 2018. július 1-je előtt érkezett felülvizsgálati indítványt a Be. alapján bírálta el, tekintettel arra, hogy a Be. 868. § (1) bekezdésében meghatározott átmeneti rendelkezés szerint az új törvény rendelkezéseit a hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell.
- [61] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva bírálta el. A megtámadott határozatokat a Be. 659. § (5) bekezdésére figyelemmel a megtámadott részében, és a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül. Emellett a Be. 659. § (6) bekezdésére tekintettel hivatalból vizsgálta a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott - és az indítványozó által nem hivatkozott - eljárási szabálysértéseket is.
- [62] Ennek eredményeképpen a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, érdemében alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.
- 2.

- [63] A felülvizsgálat a Be. 648. § a), b) és c) pontjában meghatározott felülvizsgálati okokból, és kizárólag a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás alapulvételével vehető igénybe.
- [64] A törvény tételesen megjelöli azokat az esetköröket, amikor helye van a rendkívüli jogorvoslatnak. A büntető anyagi jog szabályainak megsértését a Be. 649. § (1) bekezdés a)-c) pontja, a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértések eseteit pedig a Be. 649. § (2) bekezdés a)-e) pontja határozza meg. A felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.

- [65] A felülvizsgálat alapvető szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye. A felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].
- [66] A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.
- [67] Minderre tekintettel azt, hogy történt-e az ügyben büntető anyagi jogsértés, a Kúria kizárólag az ítéletben rögzített tények alapulvételével vizsgálhatja. A jogerős ügydöntő határozatban megállapított és a felülvizsgálat során irányadó tényállás általános meghatározása körében hangsúlyozza a Kúria, hogy a tényállás a másodfokú bíróság által tett kiegészítésekkel, helyesbítésekkel irányadó a felülvizsgálati eljárásban (EBH 2011.2385.).
- [68] Eljárási szabálysértés vizsgálatára is csak akkor kerülhet sor, ha az a büntető eljárási törvényben kimerítően felsorolt, felülvizsgálati eljárást megalapozó eljárási szabálysértések között szerepel. Ezért azokat az indítványokat, illetőleg az indítványok azon részeit, amelyekben nem felülvizsgálati okra, vagy a tényállásban nem szereplő tényekre hivatkoznak, érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.
- [69] Változatlanok a revízió korlátaira vonatkozó szabályok. A Kúria csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott keretek között bírálja felül a megtámadott határozatot.
- [70] A Kúria mindezekre tekintettel a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapulvétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt, illetve tartalmában hivatkozott, a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában meghatározott okból, valamint a Be. 649. § (2) bekezdés c) pontja alapján - a védő által hivatkozott eljárási szabálysértésre figyelemmel - bírálta felül.
3.
- [71] A védő a felülvizsgálati indítványában alapvetően az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének a helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását, ez azonban a felülvizsgálati eljárásban kizárt.

- [72] Mindezek szem előtt tartásával a Kúria nem vizsgálhatta a védő azon állításainak helytállóságát, hogy az alapítéletben megállapított tényállás megalapozatlan-e, hiszen amit a műszaki szakértői véleményekre, a kirendelt szakértők kompetenciájára, a vizsgálatok eszközeire, a bizonyítási indítványok elutasítására, azok indokolásának hiányára, a videofelvételek értékelésére, illetve eltérő tényállásra alapozva a terhelt tévedésére és tudattartalmára utalva állított, az félreérthetetlenül a tényállás támadását jelenti. A felülvizsgálati eljárásban kötelezően irányadó tényállás a Kúriát is köti. Nincs jogosultsága annak bármilyen irányban történő megváltoztatására: abból nem vehet el, s ahhoz nem tehet hozzá tényeket.
- [73] A tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a felülvizsgálati eljárásban a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.). Másként fogalmazva: a felülvizsgálati eljárásban az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem (BH 2016.264., BH 2010.324.). Ennek hangsúlyozása pusztán elvi jellegű, hiszen a Kúria nem vizsgálhatja, hogy az alapítélettel megállapított tényállás szenved-e valamiféle hiányosságban.
- [74] Ugyancsak nem képeznek felülvizsgálati okot a nyomozás során esetlegesen előfordult eljárási hibák, a tolmács szakismeretével kapcsolatos kifogás, a balesetelemzés kapcsán felmerült aggályok, avagy a statisztikai adatok hiánya.
- [75] Mindezen kérdések tekintetében a védő felülvizsgálati indítványa a törvényben kizárt indítvány.
- 4.
- [76] Jelentős és a korábbi gyakorlatot érintő változtatás a jelenleg hatályos Be.-ben az, hogy a feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező okok közül kikerült az indokolási kötelezettség megsértésének azon esete, amikor az indokolás hiányosságai kapcsán az ítélet felülbírálatra alkalmatlan [korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontja]. A védő által a felülvizsgálati indítvány benyújtásakor még helytállóan felhívott felülvizsgálati jogalap – az indokolási kötelezettség megszegése – tehát ma már nem szerepel a felülvizsgálati okok között, a jogerős határozat felülvizsgálatát már nem alapozta meg. A Kúria ezért – Be. 870. § (3) bekezdésének alkalmazásával – mellőzte a felülvizsgálati indítvány ezen részének elbírálását (BH 2019.1.6.).
- 5.
- [77] A védő indítványa szerint az első- és másodfokú bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg ... terhelt bűnösségét.
- [78] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak

megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

- [79] A Kúria a védő indítványát e körben nem találta alaposnak. Alapvetően egyetértett a Berettyóújfalui Járásbíróság mint elsőfokú bíróság, illetőleg a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság, valamint a Legfőbb Ügyészség álláspontjával.
- [80] A Btk. 235. § (1) bekezdése szerint a közúti baleset okozásának vétségét az követi el, aki a közúti közlekedés szabályainak megszegésével másnak vagy másoknak gondatlanságból súlyos testi sértést okoz. A (2) bekezdés c) pontja szerint a büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény kettőnél több ember halálát okozza vagy halálos tömegszerencsétlenséget okoz.
- [81] A közúti baleset okozásának vétsége eredmény-bűncselekmény. Megvalósulásához alapesetében szükséges súlyos testi sértés, a vizsgált [Btk. 235. § (2) bekezdés c) pontja szerinti] minősített esetben kettőnél több ember halálának okozása.
- [82] A közúti baleset okozásának vétsége ún. kerettényállás, amely a közúti közlekedés szabályainak a megszegésével valósulhat meg. A közúti közlekedés szabályait elsősorban a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) határozza meg. A közúti közlekedési szabályok megszegésében álló elkövetési magatartásnak pedig okozati összefüggésben kell állnia a törvényi tényállásban meghatározott és ténylegesen bekövetkezett eredménnyel.
- [83] A közúti baleset okozása vétségének elkövetési magatartása a közúti közlekedési szabályok megszegése. Az alapügyben eljáró és jogerős határozatot hozó másodfokú bíróság a KRESZ 26. § (1) bekezdés b) pontjában, 5. § (1) bekezdés c) pontjában, illetve 56. § (3) bekezdésében foglalt közlekedési szabályokat jelölte meg megszegett közúti közlekedési szabályként.
- [84] A jelen felülvizsgálattal érintett ügyben tényként állapítható meg, hogy a terhelt valójában biztonságos közlekedésre alkalmatlan műszaki állapotban lévő járműszerelvénnel vett részt a közúti közlekedésben, amely nem felelt meg a jogszabályban meghatározott feltételeknek [KRESZ 5. § (1) bekezdés c) pontjának megsértése].
- [85] A halálos kimenetelű baleset oka az volt, hogy a terhelt által vezetett tehergép-járműszerelvény pótkocsijának jobb hátsó dupla kereke - amit a terhelt a baleset előtt nem sokkal szerelt - levált a tengelyéről. A megelőzően elvégzett szerelés (és kerékcseré) azért vált szükségessé, mert a kéttengelyes pótkocsi hátsó tengelyére szerelt jobb oldali dupla kerék rögzítésével kapcsolatos műszaki problémát a terhelt felismerte. Ezzel összefüggésben helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy jelen esetben nem hirtelen fellépő műszaki hiba volt megállapítható.
- [86] A terhelttől, mint nemzetközi fuvarozásban résztvevő tehergépjármű-vezetőtől - a vele azonos élethelyzetben lévő, azonos foglalkozási tevékenységet folytató nemzetközi gépjárművezetők általános képességei, tudásanyaga, tulajdonságai, tapasztalatai alapján - elvárható volt, hogy egy kerékszerelés során felismerje a kezében

tartott alkatrészek felhasználásra való alkalmatlanságát. A terhelt ennek ellenére az általa is észlelt hibákat nem megfelelő módon, szakszerűtlenül, szabálytalan körülmények között, valamint nem előírászerű anyagok és eszközök használatával csak részlegesen hátrította el, majd mindennek ismeretében és tudatában közlekedett tovább. Ezzel a tőle elvárható fokozott óvatosságot elmulasztotta, mivel a közlekedés biztonságát közvetlenül nem veszélyeztető műszaki hiba esetében a járművel - fokozott óvatossággal, lehetőleg kis forgalmú úton és időszakban - a legközelebbi olyan helyig szabad közlekedni, ahol a hiba elhárítható [KRESZ 56. § (3) bekezdés megsértése].

- [87] A terhelt a szerelést követő elindulás után az előírt legmagasabb 70 km/h sebességet is túllépve, alkalmanként 91 km/h sebességgel közlekedett, és a járműszerelvénnel egy személygépkocsit is előzni kezdett [KRESZ 26. § (1) bekezdés b) pontjának megsértése].
- [88] Helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy jelen ügyben egyrészt a használatra alkalmatlan, kopott menetes csavarok használata és másrészt a megengedettnél nagyobb sebességgel történő haladás mozdította elő és eredményezte a baleset bekövetkezését. A baleset a szerelést követően 12 km út megtétele után következett be. A vontatott pótkocsi jobb hátsó tengelyére a terhelt által szerelt jobb hátsó dupla kerékről - a tengelyre irányuló erőnek, az elzárás megszűnésének és a jármű mozgásából következő rezgéseknek az együttes hatására - a kerékanyák letekeredtek és leváltak a csavarokról. A kerékrögzítő csavarok egymás utáni leoldása, majd az utolsó csavar elgörbülése következtében a külső, majd azután a belső kerék is levált a tengelyről. Az első csavarok leválására a személygépkocsi előzése alkalmával, a baleset tényleges bekövetkezését megelőző néhány másodperccel került sor.
- [89] Mindezek folytán, a KRESZ 26. § (1) bekezdés b) pontjának, az 5. § (1) bekezdés c) pontjának, valamint az 56. § (3) bekezdésének a megsértésére tekintettel a terhelt bűnösségét az alapügyben eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése nélkül állapították meg. Az irányadó tényállás alapján nem kétséges, hogy a terhelt többszörös KRESZ szabályszegő magatartása indította el azt az okozati folyamatot, amely a baleset bekövetkezéséhez vezetett.
- [90] A terhelt észlelte, látta és tudta, hogy a részletezett hibák, hiányosságok folytán gépjárműve a biztonságos közlekedésre nem alkalmas, ennek ellenére azzal tovább folytatta útját. Könnyelműen bízott abban, hogy a nem megfelelő csavarokra, nem megfelelő anyákkal, nem megfelelően rögzített nem megfelelő (ugyancsak kopott) keréktárcsák (felnik) rögzítése a továbbközlekedése során nem lazul meg és nem old ki. A Kúria ezért egyetértett a Legfőbb Ügyésszeggel abban, hogy a terheltet a három ember halálával és a negyedik sértett életveszélyes, súlyos sérüléseivel járó baleset bekövetkezésében tudatos gondatlanság (Btk. 8. § I. fordulata) terheli.

- [91] Mindebből az következik, hogy a terhelt bűnösségének megállapítása és a cselekményének jogi minősítése során az eljáró bíróságok nem sértették meg a büntető anyagi jog szabályait, ezért a védő indítványa e körben nem alapos.
- 6.
- [92] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.
- [93] Erre a felülvizsgálati indokra hivatkozott a védő a harmadlagosan előterjesztett indítványában, amely szerint a biztonsági öv bekapcsolásának elmulasztásában megnyilvánuló sértetti közrehatásra, a többszörös szabályszegésre és a bűncselekmény elszaporodottságának hiányára, a gondatlanság enyhébb fokára figyelemmel a terhelttel szemben rövidebb tartamú, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés és rövidebb tartamú járművezetéstől eltiltás kiszabása indokolt.
- [94] A büntetéskiszabás azonban önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, így az sem, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját, a büntetéskiszabás elveit, illetőleg a büntetéskiszabás során értékelhető (súlyosító, enyhítő) tényezőkről szóló 56. BK véleményt miként veszik figyelembe (BH 2005.337.III. - korábbi hivatkozások aktualizálásával). Anyagi jogsértés hiányában a felülvizsgálat keretében nincs törvényes lehetőség a büntetéskiszabás újraértékelésére.
- [95] Egyébiránt a kiszabott büntetés csak akkor tekinthető törvénysértőnek, és eshetne felülvizsgálat alá, ha az - a minősítésen túl - a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközve volna a nemében és/vagy mértékében törvénysértő (BH 2012.239., BH 2005.337., BH 2016.264.II.). Ilyen törvénysértésre (t.i. törvénysértő mértékű büntetést eredményező törvénysértő minősítésre vagy a büntető anyagi jog mérlegelést nem tűrő rendelkezésének a megsértésére) a védő nem hivatkozott, és ilyen törvénysértést a Kúria sem észlelt.
- [96] Ekként a felülvizsgálati indítvány a büntetéskiszabást sérelmező részében (is) a törvényben kizárt indítvány.
- [97] Minderre figyelemmel - s miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára hivatalból köteles - a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a támadott határozatokat - a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján - hatályában fenntartotta.
- [98] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát kifejezett rendelkezéssel a Be.

650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. február 13.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Lévai Viktória
tisztviselő